NN 67/2018 (25.7.2018.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-512/2018 od 19. lipnja 2018.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1387

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Jose Ricaurte Jaen Celada, državljanin Republike Paname, trenutno u Dubrovniku, kojeg zastupaju Srđ Jakšić i Vedran Gjenero, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Jakšić i partneri j.t.d. u Dubrovniku, na sjednici održanoj 19. lipnja 2018. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se:

– rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: I Kž-6/2018-4 od 18. siječnja 2018. i

– rješenje Županijskog suda u Dubrovniku broj: 6 Kv I-17/2017-2, Kir-509/2017 od 12. prosinca 2017.

III. Predmet se vraća Županijskom sudu u Dubrovniku na ponovni postupak.

IV. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je 7. veljače 2018. Jose Ricaurte Jaen Celada, trenutno u Dubrovniku na adresi Plovani skalini 17A (u daljnjem tekstu: podnositelj), državljanin Republike Paname, kojeg zastupaju Srđ Jakšić i Vedran Gjenero, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Jakšić i partneri j.t.d. u Dubrovniku.

2. Ustavna tužba podnesena je u povodu sudskih odluka donesenih u postupku radi utvrđenja jesu li ispunjene pretpostavke za izručenje podnositelja Republici Panami na temelju Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (»Narodne novine« broj 178/04.; u daljnjem tekstu: ZOMPO), na temelju naloga o provođenju istrage Javnog odvjetništva, drugi ured tužiteljstva za prvi sudski okrug Paname broj 27 od 1. kolovoza 2016., radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenog djela teške prijevare iz članaka 220. i 221. Kaznenog zakona Republike Paname, koje odgovara kaznenom djelu prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. i 101/17.; u daljem tekstu: KZ/11), za koje je propisana kazna zatvora od šest (6) mjeseci do pet (5) godina.

Riječ je o rješenjima:

– Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: I Kž-6/2018-4 od 18. siječnja 2018. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje) i

– Županijskog suda u Dubrovniku broj: 6 Kv I-17/2017-2, Kir-509/2017 od 12. prosinca 2017. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko rješenje).

3. U ustavnoj tužbi podnositelj je istaknuo povredu ustavnih prava zajamčenih člancima 14., 21., 25., 26., 29. i 33. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

3.1. Podnositelj je u ustavnoj tužbi također podnio prijedlog na temelju članka 67. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) kojim predlaže odgodu ovrhe osporenih rješenja do donošenja odluke Ustavnog suda o njegovoj ustavnoj tužbi.

4. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona pribavljen je spis Županijskog suda u Dubrovniku broj: 6 Kv I-17/2017-2, Kir-509/2017 (u daljnjem tekstu: spis ŽsDU-a). Također je zatraženo i očitovanje Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, koje do dana održavanja sjednice nije dostavljeno Ustavnom sudu.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

5. Podnositelj je državljanin Republike Paname, rođen 1983. godine, kojeg su redarstvene vlasti Policijske postaje aerodromske policije Čilipi lišile slobode 22. listopada 2017. u 20.15 sati, nakon što je zrakoplovom iz Barcelone doputovao na međunarodni granični prijelaz Zračne luke Dubrovnik (list 1. spisa ŽsDU-a).

Naime, provjerom baze NCB Interpol Zagreb utvrđeno je da je Interpol Paname 13. listopada 2017. raspisao međunarodnu potragu radi uhićenja i izručenja podnositelja, zbog kaznenog djela prijevare (list 1. spisa ŽsDU-a).

6. Rješenjem suca istrage Županijskog suda u Dubrovniku broj: Kir – 509/17 od 23. listopada 2017., na temelju članka 47. stavka 1. ZOMPO-a, podnositelju je određen ekstradicijski pritvor radi izručenja, iz zakonske osnove propisane člankom 123. stavkom 1. točkom 1. Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.; u daljnjem tekstu: ZKP/08), koji tako određen može trajati najdulje četrdeset dana, a računa se od 22. listopada 2017. od 20.15 sati, odnosno koji može trajati tijekom cijelog postupka izručenja do isteka roka za izvršenje rješenja o izručenju iz članka 59. ZOMPO-a (listovi 31. – 32. spisa ŽsDU-a). U tom je rješenju navedeno:

»Postupajući po međunarodnoj potrazi od strane suda Fiscalia Segunda de Descarga, sud prvog sudskog okruga Panama, zbog kaznenog djela iz Glave VI, poglavlje III, knjiga II. Kaznenog zakona Paname, a vodi se pod brojem Interpola 2017/235519, djelatnici postaje aerodromske policije Čilipi uhitili su Jose Ricaurte Jaen Celada na graničnom prijelazu Čilipi dana 22. listopada 2017. u 20:15 sati, te istog priveli sutkinji istrage, uz dostavu dokumentacije za uhićenika, a radi provođenja istrage od strane Ureda javnog tužitelja započete 1. kolovoza 2016., kada je osumnjičenik bio nedostupan, a u vezi kaznenog djela prijevare Internacionalne banke Caye koja je vodila poslove sa Financial Pacific Inc, u vrijednosti 12,5 miliona američkih dolara, a do danas nije mogla dobiti bilancu stanja svih ulaganja i gotovinskih računa unatoč službenim zahtjevima, a veza osumnjičenika i oštećene banke je s osnova statusa rukovoditelja u Financial Pacific Inc i okolnosti da je Caye bank LTD uplatila sredstva u 2010., 2011. i 2012. na osobne račune osumnjičenika i još tri osobe koja sredstva nisu vraćena oštećenoj banci.«

6.1. Pri ispitivanju pred sucem istrage podnositelj je izjavio da je on osoba čije se izručenje traži, ali da nije počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret te da se stoga protivi izručenju Republici Panami.

6.2. Podnositelj je protiv prvostupanjskog rješenja o određivanju pritvora podnio žalbu koja je rješenjem Županijskog suda u Dubrovniku broj: Kv-II-128/17-3 od 26. listopada 2017. odbijena kao neosnovana (list 45. – 46. spisa ŽsDU-a).

6.3. Rješenjem Županijskog suda u Dubrovniku broj: 2 Kir.542/2017 od 21. studenoga 2017. prihvaćen je podnositeljev prijedlog za preinačenje rješenja suca istrage broj: Kir-509/17 od 23. listopada 2017. te je određeno jamstvo od 22.000,00 kuna i mjere opreza iz članka 98. stavaka 1. i 2. točaka 1., 3. i 7. ZKP-a/08. Navedeno jamstvo je uplaćeno, tako da se podnositelj nalazi na slobodi.

7. Veleposlanstvo Republike Paname u Grčkoj uputilo je zamolbu, pod brojem EPG-CR-BR. 146-2017 od 3. studenoga 2017., Županijskom sudu u Dubrovniku za izručenje podnositelja, pod brojem, radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenog djela teške prijevare iz članaka 220. i 221. Kaznenog zakona Republike Paname. Zamolba za izručenje dostavljena je Županijskom sudu u Dubrovniku 30. studenoga 2017. (listovi 118. – 140. spisa ŽsDU-a sadrže zamolbu za izručenje na engleskom jeziku, a listovi 141. – 158. spisa ŽsDU-a prijevod zamolbe za izručenje na hrvatski jezik).

8. Rješenjem broj: 2 Kir.542/2017-13 od 1. prosinca 2017. podnositelju je, na temelju članka 48. stavka 2. ZOMPO-a, produljen ekstradicijski pritvor za daljnjih trideset dana, koji može trajati do 30. prosinca 2017. (listovi 114. – 115. spisa ŽsDU-a). U tom je rješenju navedeno:

»Kako je odredbom čl. 48. st. 2. ZOMPO-a regulirano da na zamolbu države moliteljice sudac istrage može produljiti trajanje pritvora za još najviše 30 (trideset) dana, a kako je Panama – država moliteljica zamolila produljenje roka radi dostave potrebite dokumentacije prethodno zatraživši upute od Ministarstva pravosuđa RH, što zamolba za izručenje mora sadržavati, o čemu je ovaj sud izviješten 30. studenog 2017. kada je dostavljena određena dokumentacija kojom se traži izručenje stranca Celade državi Panami, radi čega je valjalo primjenom odredbe čl. 48. st. 2. ZOMPO-a produljiti trajanje ekstradicijskog pritvora za daljnjih 30 dana (...)«

9. Dopisom Ministarstva pravosuđa, Uprave za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu suradnju klasa: 720-04/17-01/572, urbroj: 514-06-0201-02-01-06 od 1. prosinca 2017. Županijskom sudu u Dubrovniku u privitku je dostavljena preslika note Veleposlanstva Paname, kojom ta država moli produljenje roka za dostavu molbe za izručenje i potrebne dokumentacije u predmetu izručenja podnositelja (list 159. spisa ŽsDU-a).

10. Veleposlanstvo Republike Paname u Grčkoj, u verbalnoj noti broj: EPG-CR-Br.151-17 od 4. prosinca 2017. upućenoj Veleposlanstvu Republike Hrvatske – konzularnoj sekciji u Ateni, koja je dostavljena Županijskom sudu u Dubrovniku, navelo je da ponavlja zamolbu za izručenje u slučaju podnositelja.

10.1. U zamolbi za izručenje podnositelja Republici Panami (listovi 227. – 230. spisa ŽsDU-a), u dijelu pod točkom IV. Proceduralna pozadina slučaja (list 227. spisa ŽsDU-a), navedeno je:

»Istraga otkriva da su Ivan Rafael Clare Arias i West Valdes Chapuseaux, glavni izvršni direktori društva za vrijednosne papire Financial Pacific Inc. koristeći svoje menadžerske položaje u tom poduzeću za vrijednosne papire te zlorabeći svoje profesionalne veze s tužiteljem, koristeći se dovođenjem u zabludu, za sebe pribavili nezakonitu korist na štetu Caye international Bank, LTD., uzrokujući imovinsku štetu od preko dva milijuna petsto tisuća dolara ($ 2,500,000.00).

Gosp. Ricaurter Jaen Celada optužuje se da je počinio kazneno djelo protiv gospodarske imovine na osnovi činjenice da je nekoliko bankovnih on-line transakcija, čekova i priznavanja štednje na račune pod svojim imenom, novaca uzetih s računa fondova Caye International LTD., bez ovlaštenja vlasnika fondova.«

Nadalje, u zamolbi za izručenje navedeno je da je podnositelj 1. kolovoza 2016. pozvan na davanje izjave, no nije se odazvao pozivu te ga je nemoguće locirati. Nadalje, navedeno je »da je rješenjem broj 1193 od 31. svibnja 2017. podnositelj pozvan na suđenje u skladu s Poglavljem III. Titul VI. Druge knjige Kaznenog zakona, radi navodnog počinjenja kaznenog djela protiv gospodarskog poretka na način teškoga kaznenog djela prijevare sadržanog u kaznenoj tužbi podnesenoj od odvjetničkog društva Arias, Aleman i Mora«. U tom je dijelu zamolbe zaključno navedeno:

»Rješenjem od 14. srpnja 2017. zakazana je preliminarna rasprava za četvrti (4.) siječnja 2018. u osam i trideset ujutro (8.30 a.m) uz zakazivanje alternativnog datuma rasprave trinaestog (13.) ožujka 2018. u osam i trideset ujutro (8:30 a.m). (Za ovu raspravu) odvjetnik Samuel Pereira imenovan je javnim braniteljem (= po službenoj dužnosti) za zastupanje Jose Ricaurter Jaen Celada.

Na toj raspravi odlučit će se hoće li se gospodinu Jose Ricaurter Jaen Celada suditi za teško kazneno djelo prijevare ili će u postupku biti oslobođen.«

10.2. U dijelu zamolbe pod točkom V. Kaznena djela za koja se traži ekstradicija gospodina Jose Ricaurter Jaen Celada navedeno je da se podnositelj traži radi navodnog počinjenja kaznenog djela protiv gospodarskog poretka – teške prijevare iz članaka 220. i 221. Kaznenog zakona Republike Paname, Poglavlje III. Titul VI, Knjiga druga, koji je bio na snazi kad je to djelo počinjeno.

10.3. U dijelu zamolbe pod točkom VIII. Popis dokaza (priloga) kao dokazi navedeni su:

»1. ovjerena kopija osobne iskaznice Jose Ricaurter Jaen Celada.

2. ovjerena kopija uhidbenog naloga datiranog 7. veljače 2017. protiv Jose Ricaurter Celada.

3. ovjerena kopija Rješenja datiranog 14. srpnja 2017. kojim je zakazan datum rasprave.«

11. Utvrđujući da je u konkretnom slučaju udovoljeno zakonskim pretpostavkama za izručenje podnositelja Republici Panami, Županijski sud u Dubrovniku je u obrazloženju prvostupanjskog rješenja, između ostalog, naveo:

»Ovaj sud je utvrdio da je predmetna molba sastavljena sukladno članku 43. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (NN broj 178/04 – dalje: ZOMP-o).

Izručenik stranac Jose Ricaurter Jaen Celada, nije državljanin Republike Hrvatske što je vidljivo iz njegovih osobnih podataka koje je osobno iznio prilikom ispitivanja pred ovim sudom dana 23. listopada 2017. godine (list spisa 28-30).

Kazneno djelo prijevare za koje se vodi postupak pred nadležnim sudom u Republici Panami iz članka 220. i članka 221. Kaznenog zakona Republike Paname, poznaje i naše zakonodavstvo i našim kaznenim zakonom je propisano kao kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju članak 247. Kaznenog zakona ('Narodne novine' broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17 – dalje: KZ/11) kažnjivo kaznom zatvora od šest (6) mjeseci do pet (5) godina.

Za ovo kazneno djelo koje je počinjeno od 2010. do 2012. godine nije došlo do nastupanja zastare kaznenog progona, jer zastara nastupa protekom 15 godina od dana počinjenja, odnosno 2025. godine sukladno odredbi članka 81. stavak 1. alineja 4. KZ/11.

Ovo kazneno djelo nije počinjeno na teritoriju Republike Hrvatske niti je isto usmjereno protiv Republike Hrvatske i njenih državljana.

Nadalje, protiv izručenika za ovo kazneno djelo nije se vodio kazneni postupak u Republici Hrvatskoj niti je za to kazneno djelo donesena bilo kakva sudska odluka, a Republika Panama svoju molbu za izručenje temelji na načelu reciprociteta koji vlada u međunarodnim odnosima, čime se Republika Panama obvezala da će i ona za slučaj potrebe udovoljiti zahtjevu za izručenje našoj državi – Republici Hrvatskoj.

Dakle zamolba za izručenje Republici Panami je sastavljena u svemu sukladno članku 43. ZOMPO, pa udovoljenje toj molbi nema bilo kakvih zapreka propisanih u članku 12., 13., 34. stav 2. i članku 35. ZOMPO te je stoga trebalo riješit kao u izreci a na temelju članka 56. stav 1. ZOMPO.«

12. Vrhovni sud odbio je žalbu podnositelja izjavljenu protiv prvostupanjskog rješenja kao neosnovanu, ocijenivši da je Županijski sud u Dubrovniku ispravno utvrdio odlučne činjenice na koje je ispravno primijenio odredbe ZOMPO-a.

U rješenju Vrhovnog suda navedeno je:

»Suprotno istaknutim žalbenim navodima, sud prvog stupnja ispravno je zaključio da su ispunjene sve zakonske pretpostavke predviđene za izručenje okrivljenika Josea Ricaurtera Jaena Celade Republici Panami, radi vođenja kaznenog postupka, a to iz razloga što iz pobijanog rješenja, kao i podataka iz spisa ne proizlazi da bi bila povrijeđena bilo koja odredba ZOMP-a na koje se žalitelj poziva.

Nadalje, iz podataka u spisu (str. 141-155) nedvojbeno proizlazi da je država moliteljica, dakle Republika Panama, protivno tvrdnji žalitelja, dostavila Republici Hrvatskoj kao zamoljenoj državi svu zakonom predviđenu i uredno ovjerenu dokumentaciju, koja je dostatna za odluku o molbi za izručenje.

(...)

Konačno, nije osnovan ni žalbeni prigovor da iz činjeničnog opisa kaznenog djela iz zamolbe Republike Paname i to čl. 220. i čl. 221. KZ Republike Paname ne proizlazi niti jedan bitan element nekog kaznenog djela iz Kaznenog zakona Republike Hrvatske, budući da činjenični opis djela iz zamolbe u smislu identiteta norme odgovara kaznenom djelu prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247.